N°. 61. **DE GRONDWET.** 1853.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

VRIJDAG 5 AUGUSTUS.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . *f* [illegible] C.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De Redactie van de Grondwet [illegible] de [illegible] gemeenten van het land Correspondenten, tot het leveren van *berigten* en *nieuwstijdingen*.

Zij, die daartoe genegen zijn, gelieven, met *franco* brieven, zich te adresseren aan het *Bureau* der Courant.

Het nieuwe wets-ontwerp.

I.

De zamenspreking tusschen het Ministerie en de anti-revolutionnairen, voor wier *„practische uitkomsten„* door de Regering wordt „gezorgd„, *„voor* zoo ver zij *thans* verkrijgbaar zijn„ (zie *Nederlander* van heden), is geratificeerd, en het nieuwe wets-ontwerp is geboren.

Een gezet en naauwkeurig onderzoek van deze nieuwe vrucht der „April-beweging„ maakt het onmogelijk, dat wij daarvan reeds heden de uitkomsten mededeelen.

Wij treffen evenwel, in de Memorie van Beantwoording der Regering, algemeene stellingen aan, die, reeds bij de eerste lezing zoo verwerpelijk zijn, dat de wederlegging daarvan geen uitstel noodig maakt.

Ons berigt, dat de Regering „bij uitstek kort„ zou antwoorden, is bewaarheid geworden. Zij heeft de beknoptheid zoo streng in het oog gehouden, dat zij zelfs, op schromelijke wijs, in haar antwoord eene geringschatting jegens den uitvoerigen arbeid der Volksvertegenwoordiging heeft aan den dag gelegd, die in waarheid geschikt is het „nationaal gevoel„ met meer grond „te schokken„ dan al de beweging, sedert April kunstmatig opgewekt.

Over het algemeen snijdt de Regering, in haar antwoord, alle discussie over de meest wezentlijke punten van bezwaar af, door de verklaring: „dat de Regering „inderdaad niet dan in herhaling van hetgeen door vele „leden is betoogd, zoude vervallen, indien zij stuks„gewijze de gemaakte opmerkingen ging wederleggen.„ Indien dit antwoord reeds weinig achting aan den dag legt voor de moeite en de zorg, die de Tweede Kamer aan het onderzoek der voorgedragen wet heeft besteed: het is daarenboven dubbelzinnig; immers wordt door de Regering niet verklaard, *welk* gevoelen zij omhelst. De verdedigers toch van de wet stonden, in de wijze van verdediging, meestal ver van elkander; en nu laat de Regering de Natie en de Volksvertegenwoordiging in het onzekere, aan *welke* cathegorie van verdediging zij hare goedkeuring schenkt. De manier is „handig„, wij bekennen het gaarne; want zoo doende wordt alles in het midden gelaten; en de Regering is daardoor vrij een eigen gevoelen te uiten.

„Steeds„ — aldus eindigt de Regering haar antwoord — „heeft zij het onderwerp beperkt tot het onderzoek dat „is voorgedragen, en zij heeft daarom onaangeroerd „gelaten *bijzaken* en *vragen*, *welke daarmede in geen „regtstreeksch verband stonden.„*

De Regering moet wèl verzekerd zijn van eene slaafsche meerderheid in de Kamer, om zich dergelijk antwoord te veroorloven. Niet slechts *Nederland*, maar bijkans *Europa* heeft het oog gevestigd op den afloop van de, in April kunstmatig opgewekte beroering. De Volksvertegenwoordiging wil, volgens haar pligt, het vraagstuk grondig en in al zijne bijzonderheden leeren kennen en onderzoeken; maar „eene vrijheidlievende regering„ (!) verstout zich te zeggen: „Gij vraagt zoo „veel. Dat alles beschouw ik als bijzaak; het staat met „het wetsontwerp in geen regtstreeksch verband; ik acht „het der moeite niet waard, u te antwoorden!„ — Sedert wanneer is zoodanig „ontwijken„ van eene discussie „over beginselen„ pligt geworden, zoodat de anti-revolutionnairen daaraan hunne goedkeuring hechten, na drie jaren lang over een vermeerd „ontwijken„ te hebben gejammerklaagd? Wij voor ons noemen deze wijze van handelen een nieuw blijk van den driesten moed, waarmeê de Heer VAN HALL steeds 's lands zaken durfde hanteren, [illegible] winnen of alles te verliezen.

Men behoort een vlugtigen blik te slaan in het voorloopig Verslag der Tweede Kamer, om zich te overtuigen, wat de Regering de driestheid heeft te noemen *„bijzaak„* en *„daarmede in geen regtstreeksch verband staande„!*

De vraag, of ten gevolge van het 3de additionnele art. der Grondwet, de artt. 207 en 208, alsmede de artt. 291 en volgg. van het *Code Pénal* nog gerekend moeten worden kracht van wet te hebben (uit welker ontkennende beantwoording alleen reeds de noodzakelijkheid eener wet, naar het gevoelen van vele leden, zou blijken), is door de Regering beschouwd als *„bijzaak„*, als *„daarmede in geen regtstreeksch verband staande.„*

De Kamer heeft, om eenig meerder licht te ontvangen over de wet van Germinal, gevraagd, mededeeling van een Koninklijk Besluit van 22 April 1823 wegens de kerkelijke aangelegenheden: *geen antwoord.*

De Kamer heeft de vraag gedaan, wat bedoeld wordt met de, in den Considerans voorkomende woorden „ter *vervanging* van op *dit onderwerp* bestaande verordeningen„.... *geen antwoord.*

De Kamer heeft gevraagd: of het collatie-regt en het regt tot approbatie van beroepingen tot de organisatie van een kerkgenootschap behoort.... *geen antwoord.*

De Kamer heeft gevraagd, of Roomsch-Katholijke bisschoppen hier te lande geen voorafgaand verlof des Konings tot het aanvaarden van hunne betrekking noodig hebben.... *geen antwoord.*

De Kamer vroeg, of men te regt uit art. 3 (oud) heeft opgemaakt, dat een Nederlander voortaan, om als bedienaar der godsdienst op te treden, geenerlei toestemming of goedkeuring van het openbaar gezag noodig kan hebben.... *geen antwoord.*

De Kamer heeft gevraagd, of de wet, om volledig te zijn, niet de plaatsen moest opgeven, waar volgens art. 167 der Grondwet, de openbare godsdienstoefening buiten de gebouwen en besloten plaatsen bij uitzondering geoorloofd is.... *geen antwoord.*

De Kamer heeft tot tweemalen toe de vraag gedaan, of het koninklijk besluit van 16 Augustus 1824 al dan niet geacht moet worden vervallen te zijn.... *geen antwoord.*

Dat alles is volgens „eene vrijheidlievende„ Regering *„bijzaak„* en is *„niet regtstreeksch met de wet in verband staande„*. Wij vragen het in gemoede: of zoodanige behandeling van een onderwerp, dat aanleiding gaf tot een nieuw ministerie, tot de ontbinding der Tweede Kamer, niet getuigt van eene voorbeeldelooze ligtvaardigheid en van een overmoed, die alleen verklaarbaar kan worden door de meening der Regering, dat zij de tegenwoordige Tweede Kamer kan doen stemmen naar haar believen?

Al wie met ons, naauwkeurig onderzoek van een zoo gewigtig onderwerp waardeert op in 's lands belang noodzakelijk acht, moet tegen de handeling der Regering protesteren. En onze verbazing kent geene grenzen, nu wij, onder het stellen van dit artikel, het *eindverslag* ontvangen van de commissie van Rapporteurs. De *Tijd* had alzoo gelijk. Men zal het wetsontwerp niet ten tweeden male aan een onderzoek in de afdeelingen onderwerpen? Men zal het onmiddellijk in discussie brengen? Men zal te naauwernood de leden en de Natie in de gelegenheid stellen, om de *gewijzigde wet* te onderzoeken en te toetsen.... en reeds zal de mare klinken door het land: „De Tweede Kamer heeft, „dank zij de verloochening van beginselen door de anti„revolutionnairen, de wet aangenomen?„

Onvoorbereid, onvolledig toegelicht, zal de Vertegenwoordiging der Natie geroepen worden, eene beslissing te nemen over een onderwerp, waarvan de regeling gevolgen kan hebben, die nog niet zijn te voorzien! Voorwaar: wij gissen te vergeefs naar de redenen van zoodanige overijling. Wie zal er ons de behoorlijke oplossing van kunnen geven?

Eene tweede stelling, die wij in de *Memorie van Beantwoording* aantreffen, bewijst zonneklaar, hoe het *Ministerie in overleg* is getreden met de partij van *de Nederlander*. In dat blad toch lezen wij den 25sten Julij: „Weglating of verandering van elk artikel, „waarin, *tegen de bedoeling van het Gouvernement* en „grootendeels wellligt door onjuistheid van Redactie, „de vrijheid en zelfstandigheid van *alle* kerkgenootschap„pen bedreigd wordt.„ En nu lezen wij in de Memorie van Beantwoording der Regering: „De Regering meende dat „zij dit bij haar ontwerp niet uit het oog had verloren; „maar zij heeft opgemerkt, dat men soms aan hare „woorden *een verkeerden zin* heeft gehecht, en haar „*bedoelingen* heeft toegeschreven, *welke bij haar zelfs „niet waren opgekomen*, en zij heeft daarom niet geaarzeld artt. 1, 6 en 9 zoodanig te verduidelijken en „te wijzigen, dat thans deze bezwaren wel zullen zijn „uit den weg geruimd.„ — De Regering heeft van den anti-revolutionnairen wenk geprofiteerd! Maar wij vragen, hoe men in moeijelijke oogenblikken het roer van den Staat *durft* aanvatten, als men niet in staat is, eenig duidelijk wetsartikel op te stellen? Als men, om zich te redden, eene geveinsde onschuld moet aan den dag leggen, en naïf verklaren: „Ik weet niet wat ik zeg „en schrijf; excuseer mij als ik *tot wet voordraag* „juist het tegendeel van hetgeen ik *bedoel*?„

Ook uit deze verklaring is duidelijk op te maken, dat 's Lands Regering, in plaats van de beginselen te volgen eener *parlementaire meerderheid*, aan den leiband loopt van een tiental anti-revolutionnairen, ten einde, door transactie, door dingen, loven en bieden omtrent *„practische uitkomsten*, voor zoo ver die thans verkrijgbaar zijn„ eene meerderheid in de Kamer te verwerven.

Als de „practische uitkomsten„ zullen ophouden „verkrijgbaar„ te zijn, zal het tiental stemmen (de eenige steun, waarop de ministeriële stoelen waggelen) aan het „overloopen„ gaan, en het Ministerie DONKER-VAN HALL zal onder een anti-revolutionnaire grafzerk begraven worden.

Het verheugt ons, dat de *Nederlander* „eenmaal ten minste„ verklaart „de dagelijksche beleefdheden van de *Grondwet* met eene contra-reeks van artikelen te willen reciproceren„!

Welligt zal, van lieverlede, op die wijs „loijale discussie„ mogelijk zijn. Van onze zijde wenschen wij niets onbeproefd te laten, om daartoe te geraken.

Ook heden geven wij daarvan het bewijs.

Wij vroegen, waarom de *Nederlander* een votum van den heer VAN HOËVELL identifiëerde met hetgeen de *Grondwet* gezegd of niet gezegd heeft?

De *Nederlander* antwoordt:

„Omdat *de Grondwet*, naar wij vernemen, vrij algemeen gerekend wordt onder den invloed en de leiding ook van den Heer VAN HOËVELL te staan.

„We vleijen ons, dat dit antwoord *duidelijk* is.„

Wij verstouten ons te beweren, dat dit antwoord zeer „eigenaardig„ *onduidelijk* is.

Men behoort stelliger bewijs te leveren dan *„naar wij vernemen„* en dan *„vrij algemeen wordt gerekend„* om te verklaren, dat de *Grondwet* onder den invloed en de leiding van den een of anderen persoon zou staan.

Invloed en *leiding* zijn, meenen wij, uitdrukkingen veel te sterk om bekend te stellen, dat de heer VAN HOËVELL welligt met de *Grondwet* sympathiseert.

Maar toegegeven (schoon het tegendeel waar is), dat de *Grondwet* zou staan *onder* de leiding en den invloed van den heer VAN HOËVELL, zou ook dan nog het antwoord van de *Nederlander* duidelijk zijn?

Want ook dan nog is dat antwoord: *„omdat* de heer „VAN HOËVELL in 1852 heeft gestemd tegen eene con„clusie, door den heer GROEN voorgesteld, *daarom* heeft „*de Grondwet* in 1853 gezegd, wat de *Grondwet* NIET „GEZEGD HEEFT.„

Is dat *duidelijk*?

De *Nederlander* — door den drang der omstandigheden, of welligt ten gevolge van het naauwkeuriger toezigt, dat de pers tegenwoordig op zijn geschrijf oefent — begint van lieverlede wat duidelijker te spreken. Nu en dan laat het orgaan der anti-revolutionnairen verstaanbare klanken hooren, gelijk men ze verneemt van elk ander gewoon mensch. Wij meenen, dat dit reeds veel, zeer veel is gewonnen.

Heden verklaart dan ook de *Nederlander* duidelijk, dat de anti-revolutionnaire partij, nu zoodanig in de gevolgen harer eigen dwaze handelingen is verward, dat, wat er door haar ook besloten worde, „de meest scherpe verwijten tegen haar zullen worden gerigt”!

Met ons, met het geheele land, begint nu ook de *Nederlander* „te gelooven”, dat „*door de anti-revolutionnaire partij het lot der wet zal worden beslist*”.

De rol, die zij te spelen heeft, is echter, naar hare eigen bekentenis, niet benijdenswaard.

„Laat ons de aanneming van de wet onderstellen.

„Dan zal het zijn: „„Gij verloochent uwe beginsels.”” En toch zal de wet *casu quo* door onze vrienden goedgekeurd worden, na dat ze, door weglating van al hetgeen dreigend voor de godsdienstvrijheid was, met hunne beginselen in overeenstemming gebragt werd.

„„Gij zijt door de *conservatieven* om den tuin geleid.”” — En toch zullen onze vrienden, ofschoon ze, hetgeen hun aannemelijk voorkomt, niet verwerpen, desniettemin en waarschijnlijk des te meer, de verscheidenheid der rigtingen in het oog houden, en zich geene illusie maken omtrent hetgeen zij, uit den aard der zaak, te wachten hebben, bijvoorbeeld in onderwijs en armbestuur, van hen die vóór 1848 in het bewind zijn geweest en later, met blijkbaren onwil, maar inderdaad naast het ministerie *Thorbecke* en tegenover ons anti-revolutionaire drietal hebben gestaan.

„„Gij hebt zelf, in de tegenwoordige omstandigheden het indienen van eene Wet betreurd.”” — En toch kan men zich gebonden achten zijn stem te geven aan eene Wet, waarvan men het indienen voor eene politieke feil houdt.”

Dus, bij de aanneming:

1°. *verloochening van beginselen.* Het verwijt zal gegrond zijn; want, al bleef in de wet niets anders over dan „*een protest van nationale de April-beweging in wettelijken vorm*” [de onschuldigste vorm, waaronder de wet denkbaar is] dan nog zou de anti-revolutionnaire partij hare geheele „historie” op onvergeeflijke wijs vergeten.

2°. *het verwijt, dat de anti-revolutionnairen, door hetgeen deze noemen conservatieven, zijn om den tuin geleid.* Niemand zal dit verwijt voor alsnog met grond kunnen doen. Wanneer aan „om den tuin leiden” *moet* worden gedacht: het zal zijn een gemeenschappelijk om den tuin leiden *der Natie* door conservatieven *en* anti-revolutionnairen, om eerst *later* den behaalden buit elkander afhandig te maken.

3°. *het verwijt, dat de anti-revolutionnairen het indienen van een wet hebben betreurd.* De *Nederlander* is omtrent dit punt zóó openhartig, dat ook dit verwijt, wat ons betreft, mag vergeten worden. „Men kan toch zich *gebonden* achten zijne stem te geven aan eene wet, waarvan men het indienen voor een *politieke feil* houdt.”

't Is natuurlijk! Op die wijs dient men *waarachtig* het Vaderland en een bondgenootschappelijk *Ministerie!* Men helpt een „*politieke feil*” tot *wet* verheffen. „Het zich gebonden achten” is weder eene anti-revolutionnaire uitdrukking; het wil zeggen: „Dan heb ik een „nieuwen hefboom in handen, om het Ministerie DONKER-„VAN-HALL te doen vallen, gelijk ik DONKER-DE-„KEMPENAER, gelijk ik THORBECKE heb helpen uit den „zadel ligten.”

Maar als de anti-revolutionnaire partij nu eens de wet zou helpen *verwerpen?*

„O dan zal er eene kreet van al wat *conservatief* en *algemeen protestantsch* is, opgaan tegen die anti revolutionairen door wie *op den val van het Ministerie gespeculeerd werd*: die op even belagchelijke als voor het vaderland verderfelijke wijs, bedwelmd zijn door de zijdelingsche wenken, schrikbeelden, waaraan door niemand, en vooral niet door hen die ze opwierpen, geloof gehecht is; omtrent dit Ministerie, als een Ministerie van *transitie* waardoor de vermeestering van het bewind voor onze vrienden mogelijk zou worden gemaakt.

„Wij willen aannemen, om niet door velen van overdreven twijfelarij te worden verdacht, dat eene hooge betrekking, vooral in onze dagen, nu er aan de titularissen zooveel welwillendheid betoond wordt, over 't algemeen benijdenswaard is.

„Doch men lette op den specialen toestand der anti-revolutionaire partij.

„Zou er, voor haar, iets *nadeeliger* dan dergelijke verheffing kunnen zijn? zou niet aan het misverstand en vooroordeel, hetwelk bij een groot deel der natie begint te wijken, tiendubbele kracht worden verleend?

„Kan er *voordeeliger* stelling, dan die zij op dit oogenblik ingenomen heeft, worden begeerd? daar de gemoederen, juist omdat ze niet in het bewind is, voor de verkondiging van haar beginselen meer toegankelijk zijn; terwijl door eene Regering, welke om de verhouding der partijen haar bondgenootschap waardeert, voor de *practicale uitkomsten*, in zoo ver die *thans verkrijgbaar zijn*, gezorgd wordt.

„Door n wordt, zal men uitroepen, op de omverwerping van het Bewind *gespeculeerd.*

„Gelijk op den val van het Ministerie *Thorbecke.*

„Gelijk op den val van het Ministerie dat voorafging.”

Het is duidelijk... *zeer* duidelijk zelfs.

De anti-revolutionnaire partij nadert langzaam de ministeriële portefeuille. Nog is het geen tijd „het bewind voor onze vrienden te vermeesteren”.

Daartoe moeten vooraf het „misverstand” [dat de anti-revolutionnairen *iets* kunnen uitrigten] en het „vooroordeel” [dat zij eene Staatskerk op het oog hebben] zoodanig zijn uit den weg geruimd, dat de slag met zekerheid zal te slaan zijn.

Voor het tegenwoordige is er voor de anti-revolutionnaire partij inderdaad geene *voordeeliger* stelling denkbaar.

De vorige Regering werd verafschuwd, omdat zij regeerde door eene groote meerderheid in de Kamer, door het „aaneengesloten getal stemmen.”

De tegenwoordige is „*poings liés*” overgeleverd aan de luimen van een tiental anti-revolutionnairen; want de Regering „*waardeert*” dat tiental stemmen „*om de verhouding der partijen*” en zorgt voor „*de practicale uitkomsten*” dier anti-revolutionnairen „*in zoo ver die* THANS *verkrijgbaar zijn.*”

Het land wordt dus eigenlijk geregeerd door „tien anti-revolutionnairen.” Vergeet de Regering, *door concessiën te weigeren*, één oogenblik de kracht dier stemmen: het doodvonnis over het Ministerie DONKER-VAN-HALL is uitgesproken.

Welnu: bij zulk eene „voordeelige stelling” mag het den Heer GROEN en zijne partijgenooten niet euvel worden geduid, dat zij eene wet aannemen, waarvan zij „de indiening voor eene politieke feil” houden.

Voor de bevordering van *partijbelang* mag het *belang des Vaderlands* bij de „heeren dezerzijds” wel op den achtergrond geschoven worden!

Buitenland.

ENGELAND.

Bij de woordenwisseling over het Oostersche vraagstuk, den 2 in het Lagerhuis uitgelokt (zie *Turkije*), heeft lord J. Russell gezegd:

„Toen de Russische gezant Konstantinopel verliet, scheen het Harer Mjs. regering toe, dat het wenschelijk ware, dat er eene conferentie van al de groote mogendheden van Europa plaats greep, ten einde te trachten tot schikkingen te geraken, welke eene vredelievende uitkomst aan de geschillen tusschen Rusland en de Verhevene Porte konden verzekeren. Het was Oostenrijks meening, dat het niet wenschelijk ware zulk eene conferentie te hebben, zoolang de zaak haren diplomatischen loop had; en tenzij de Keizer van Rusland, door het binnenrukken in de Vorstendommen, voor een tijd althans, een einde aan het status quo in Europa zou maken. Toen die gebeurtenis plaats had, drukte de regering van Oostenrijk hare bereidvaardigheid uit tot het houden van zoodanige conferentie; en nu werden de vertegenwoordigers van de andere groote mogendheden te Weenen zamengeroepen, om over de zaak van Rusland en Turkije te confereren. De gezant van Rusland woonde die zamenkomsten niet bij, doch wel de gezanten van Engeland, Frankrijk en Pruissen. Men kwam over eenige punten van schikking overeen, welke naar het oordeel van de vertegenwoordigers van de vier groote mogendheden met eene door de beide regeringen van Turkije en Rusland konden worden aangenomen. De punten zijn door de regeringen van Engeland en Frankrijk toegestemd, en, naar wij gelooven, uit Weenen naar Petersburg en naar Konstantinopel gezonden. In eenen staat van zaken, meen ik, dat het Huis allezins, en nog meer dan vroeger, gevoelen zal, dat het voor mij onmogelijk is, het als wenschelijk te beschouwen, dat er thans onder deze zaken eene beraadslaging plaats grijpe, of een dag voor eenige beraadslaging deswege worde bepaald. Daar echter de tijd voor de sluiting van het Parlement nadert, zal Hr. Mjs. regering bereid zijn, elke inlichting deswege te geven, welke met haren pligt is overeen te brengen.”

Op eene nadere vraag, hernam de minister, dat er geen tijd kon worden gesteld, waarop antwoorden uit Petersburg of Konstantinopel te wachten waren. Hij meende, dat de voorslagen Zondag jl. uit Weenen vertrokken waren, en men kon dus de berekening van den tijd tot het mogelijk antwoord zelf maken.

Het Lagerhuis heeft Maandag jl. de voordragt aangenomen, waarbij de ligting van 10,000 man voor de bescherming van de kusten wordt toegestaan. Elk vrijwilliger zal 6 pd. st. handgeld bekomen. Deze manschap zal niet verder dan vijftig mijlen, en in buitengewone omstandigheden niet verder dan honderd mijlen van de kust mogen worden verwijderd.

FRANKRIJK.

De prefect der Beneden-Pyreneeën heeft officieel berigt ontvangen, dat de reis van HH. MM. naar Pau voor dit saisoen is uitgesteld.

— Brieven uit Brest behelzen dat er zekere drukte in het uitrusten van oorlogschepen plaats heeft. Verscheiden bodems worden aldaar zeilvaardig gemaakt en de schout-bij-nacht Charner zou aan boord van den *Hercule* zijne vlag hijschen.

— De Fransche regering (gelijk zoo men wil de Britsche) heeft aan haren consul-generaal te Bucharest last gegeven, zijne vlag in te nemen.

— Er heeft te Londen een Franschman, genaamd Eduard Raijnaud, voor de Regtbank van politie te regt gestaan, beschuldigd van brieven aan den prins de Joinville te hebben geschreven, waarin hij had voorgesteld, den tegenwoordigen keizer der Franschen te vermoorden; welke brieven de prins in handen der Engelsche regering had gesteld, die van den inhoud aan het Fransche bewind kennis heeft gegeven. De vervolging tegen Raynaud zou worden voortgezet, zoodra men zich van de tegenwoordigheid van den prins de Joinville verzekerd kon houden. Het blijkt echter uit een en ander, dat de geruchten, welke omtrent diens edelmoedig gedrag geloopen hebben, allezins gegrond waren.

SARDINIE.

De Koning heeft, bij zijnen terugkeer van Sperzia, groot gevaar geloopen. De stoomboot, waarop Z. M. zich bevond, heeft tegen eene klip gestooten, doch het schip heeft de haven van Genua kunnen bereiken, zonder dat men den dood van iemand te betreuren had.

SPANJE.

Het schijnt dat de gissing omtrent de instandhouding van het ministerie gegrond is. Het ontslag moet niet aangenomen zijn; intusschen blijft voor het oogenblik alles op eenen onbeslisten voet, en daaronder de zaak der spoorwegen, welke tot moeijelijkheden heeft aanleiding gegeven.

— Ingevolge het gebruik deswege heeft het regeringsblad den 30 Julij officieel de zwangerschap van de koningin aangekondigd, welke thans in de vijfde maand is ingetreden.

TURKIJE.

De Parijsche bladen, welke dagelijks als 't ware van toon verwisselen omtrent de oostersche zaak, luiden thans weder vredelievend.

Men verhaalt dat de russische gezant te Parijs ophelderingen gevraagd heeft over den oorlogszuchtigen geest, die in den *Constitutionnel* doorstraalt; doch dat hem daarop gewezen is op het eenige erkende regeringsblad, den *Moniteur*, dat de denkbeelden des bestuurs uitdrukt. Nu moet men zeggen, dat dit blad niets over de oostersche zaken behelst: iets waardoor de opheldering zeer gemakkelijk of zeer moeijelijk is, daar de fransche regering er niet te minder om kan denken.

De fransche en engelsche bladen houden zich zeer bezig met het bevel, aan de twee hospodars van de Donau-vorstendommen gegeven, om alle betrekkingen met de Porte af te breken en haar geene jaarlijksche schatting meer te betalen. De hospodars hebben aan die bevelen gehoorzaamd; zij konden, in de gegevene omstandigheden, wel niet anders doen; doch de zaak blijft niet te min hoogst onregtvaardig, daar zij zelfs strijdt met de beteekenis welke Rusland aan de bezetting van de vorstendommen gegeven wil hebben.

Van daar dan ook, dat de markies van Clanricarde, in het Hoogerhuis (den 2 dezer) de regering gevraagd heeft of het waar was, dat Rusland de hospodars vervangen heeft? De graaf van Clarendon heeft geantwoord, dat de consul-generaal van Rusland, met der daad, den hospodar van Moldavie alle betrekking met de Porte gelijk mede de betaling der schatting aan den Sultan verboden heeft. Dergelijk verbod zou ook aan den hospodar van Wallachije volgen. De britsche regering heeft hieromtrent bepaalde ophelderingen aan het Petersburgsch kabinet doen vragen, en er een protest bijgevoegd. De Sultan heeft mede een protest daartegen naar Petersburg gezonden, en reeds heeft hij aan den hospodar van Moldavie last gegeven den zetel zijner regering, gedurende de russische bezetting, te verlaten.

Dit zijn de inlichtingen in het Hoogerhuis gegeven.

In het Lagerhuis zijn den 2 mede weder ophelderingen over den tegenwoordigen toestand der oostersche zaak gevraagd.

Lord J. Russell heeft daarop medegedeeld, *dat de voorstellen van schikking, gezamentlijk door de mogendheden overeengekomen, en die van eenen aard zijn, dat zij door Rusland kunnen worden aangenomen, den* 31 *Julij uit Weenen naar Petersburg zijn gezonden.*

Men zou die medeeling als van zeer vredelievenden aard mogen beschouwen; doch men heeft al zoo vele afwisselingen en wendingen in het oostersche vraagstuk gezien, dat het best toeschijnt af te wachten of Rusland werkelijk toetreedt.

Men kan niet anders zeggen, dan dat dit vraagstuk in Engeland de gemoederen begint af te matten, en er zich eene partij vormt, welke met alle zucht voor den vrede, er reeds aan twijfelt of het niet beter ware thans, dan later, den handschoen voor Turkije op te nemen. De *Illustration*, een anders waarlijk zeer vredelievend blad, betoogt in dien geest, dat het Rusland blijkbaar om uitbreiding van magt en gebied te doen is; dat zoodanige uitbreiding gevaarlijk voor den wereldvrede is; dat men dezen nu wel eenigermate kan, ...

ken, doch dat ten slotte toch het zwaard zal moeten getrokken worden, waarom het beter zou zijn dit dadelijk te doen, nu geheel Europa tegen Rusland gekeerd is, dan af te wachten, dat Europa verdeeld is en Rusland eene meer regtvaardige zaak voor zich heeft.

Met die meening strooken bijzondere brieven uit Londen, in geachte dagbladen, welke het er voor houden, dat, indien de vrede niet spoedig en op eervolle wijze bevestigd wordt, de volksvertegenwoordiging in Engeland zich lucht geven, en tot eene verandering van kabinet leiden zal. Men gaat zelfs zoo ver, van te beweren, dat indien Lord Palmerston's staatkunde nopens het buitenland mogt bovendrijven, eenige invloedrijke leden der Tories, waaronder d'Israëli, kans zoude hebben in zijn ministerie op te treden. Het in omloop komen van die geruchten toont reeds aan dat, indien de zaak niet spoedig eenen bepaalden keer neemt, eene wijziging in het Engelsch bewind onvermijdelijk schijnt.

— Volgens berigten uit de Donau-vorstendommen zou het bezettings-leger zeer door de hitte op zijnen marsch geleden hebben, en er zich vele zieken in het leger bevinden, die te Jassy en Bucharest, in bijzondere woningen, welke tot hospitalen zijn ingerigt, verpleegd worden.

Bij gelegenheid dat deze Vorstendommen zoo zeer de aandacht trekken, zullen de volgende bijzonderheden deswege niet onwelkom zijn.

Moldavie, ten N.-O. gelegen, wordt van dien kant begrensd door de Pruth; Wallachije, dat ten zuiden ligt, wordt van de zijde van Turkije begrensd door den Donau.

Wallachije, de eilanden van den Donau daaronder begrepen, heeft eene uitgestrektheid van 4810 vierkante mijlen; 1685 voor de bergen, 3036 voor de vlakten, en 49 voor de wateren.

Moldavie heeft eene oppervlakte van 800 vierkante mijlen.

De beide vorstendommen hebben behalve den Donau, verscheidene rivieren, die door kanalen beter benuttigd kunnen worden en vele meeren. Men vindt er groote bosschen, die de gelegenheid geven tot eenen aanzienlijken uitvoer van constructiehout. De Vorstendommen bevatten voorts ijzer, koper, kwik, zwavel-, steenkolen en andere mijnen. Maar al die schatten zijn weinig of niet ontgonnen; alleen de zoutmijnen worden in drie districten bearbeid.

De grond der Vorstendommen is vruchtbaar, hetgeen de Russen dan ook bijzonder tot het bezit daarvan aanspoort. Hij brengt overvloedig voort: koorn, maïs, gerst, rogge, haver, snijboonen, vlas, hennep, tabak, en vruchten van allerlei aard. Men vindt er ook rijke wijnbergen.

Moldavie wordt in 13 districten verdeeld; Wallachije in 18.

In elk district heeft men een isprawick of prefect; een samichie of ontvanger; een burgerlijk geregtshof, bestaande uit een president en twee regters. In Moldavie heeft elke voorname stad een directeur van politie en een gemeenteraad. Elke vlek wordt bestuurd door eene commissie uit dien raad.

Moldavie heeft 54 steden, 122 kloosters, 1919 dorpen, Wallachije 22 steden, 12 vlekken, 3590 dorpen, 59 kloosters.

In 1839 had Moldavie	1,419.105
inwoners, en Wallachije	2,402.047
of te zamen voor de beide vorstendommen.	3,821.152.

Die bevolking is verdeeld in adellijke boyars, bevoorregte priesters, ambtenaren, soldaten, dorpelingen, handelaren enz.

De inkomsten der vorstendommen zijn als volgt, in piasters.

Moldavie. —	Directe belastingen. .	7,702.791
	Indirecte 〃 .	2,764.418
	Te zamen .	10,467.209.
Wallachije. —	Directe belastingen .	10,892.533
	Indirecte 〃 .	5,900.746
	Te zamen .	16.293.279.

Het moldau-walachijsche leger is op de wijze van het russische leger georganiseerd. De officieren zijn meestal zonen van adellijke familien. De soldaten zijn vlug van begrip en worden in korten tijd voor de dienst gedrild. De kolonels en staf-officieren zijn doorgaans vreemdelingen. In werkelijken dienst der beide vorstendommen bevinden zich 52,800 man. De ruiterij is uitmuntend.

Wallachije drijft zoo te land als ter zee een' vrij uitgebreiden in- en uitvoerhandel. De uitvoer levert omtrent 40 millioen op, en de invoer 30 of 32 millioen.

De voornaamste koopwaren, die uitgevoerd worden, zijn: zout, talk, wol, gedroogd vleesch, kaas, boter, honig, was, zaden, beesten, bewerkhout enz.

De invoer bestaat uit specerijen, koopwaren uit Leipzig en Weenen, bewerkt leder, bont en pelterijen, zijdestoffen, ijzer- en koperwerk, katoen, grof laken, wijn, vruchten, liqueuren; zeep, enz.

Het grootste gedeelte van den buitenlandschen handel wordt in de havens van Ibraïla en Galatz gedreven. Gewoonlijk komen twee in die havens; 355 schepen uit Turkije, 310 uit Griekenland, 73 Antiochie, 70 Rusland, 173 Sardinie, 2 Belgie, 2 Toscanen, 24 Wallachije, 10 Engeland, 4 uit Samos, en 1 uit Pruisen. Totaal 985.

De handel van Frankrijk met deze provinciën is bijna nietig. Hij geschiedt door tusschenkomst der Grieken en Turken. Eenige fransche kooplieden komen er langs de landgrenzen met bijouteriën en voorwerpen van weelde.

De Russen hebben bij hunne invallen een militairen weg gebaand door de twee landen heen. Hij strekt zich uit van Jassij tot Silistria, door Kalaraschi, Bouzea, Toxihane, en loopt door de geheele vlakte.

Behalve dezen krijgsweg, is het land beroofd van wegen van gemeenschap en voor de binnenlandsche scheepvaart. Er bestaat in Moldau-Wallachije eene volkspartij, die, in hare vergaderingen, plannen tot verbetering heeft voorgesteld, en onder anderen het kanaliseren van vijf voorname rivieren en het aanleggen van verscheidene wegen op het oog had. Rusland heeft zich beijverd, thans van die zucht partij te trekken, ofschoon het die vroeger welligt wederstreefd heeft.

Men moet zich niet verwonderen, dat de keizer van Rusland zich een regt van eigendom op de vorstendommen toeschrijft.

Het bestuur is toevertrouwd aan hen, die aan Rusland zijn overgegeven, en aan het toezigt van: 1°. den Russischen consul; 2°. den prins-hospodar; behalve den invloed der ministers en de geestelijkheid.

De magt van den Russischen consul is aan de tractaten ontleend: doch heeft den aard van die eens *censors* aangenomen en is zeer uitgestrekt geworden.

Een organiek reglement behelst in art. 55: „dat elke „acte die strijdig is met de regten van het hof van Rus„land nietig en van onwaarde zal zijn." Eene dergelijke bepaling heeft geene grenzen. Daardoor heeft Rusland zich van het geheele opperbestuur meester gemaakt.

De hospodars, benoemd onder de geheime voorwaarde, dat zij altijd aan de bevelen van het Russische kabinet zullen gehoorzamen, hebben slechts de administratieve magt tot bewaring der orde, de benoeming tot ambten en het bevel over de militie. Zij kunnen slechts decreten maken ter uitvoering van bestaande wetten.

De prinsen hebben een' administrativen raad, bestaande uit den minister van binnenlandsche zaken, voorzitter; den minister van financien en dien voor buitenlandsche zaken. Daarenboven zijn er ministers voor oorlog, de eeredienten en justitie.

De steden worden bestuurd door gemeentelijke overheden, die door de gilden worden verkozen en door de hospodars bevestigd, die zelve goedgekeurd worden door Rusland.

Binnenland.

Staten-Generaal.

EINDVERSLAG *der Commissie van Rapporteurs voor het Ontwerp van Wet regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.*

De Commissie van Rapporteurs voor het Ontwerp van Wet tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen,

Kennis genomen hebbende van den inhoud der Memorie van Beantwoording, door den tijdelijken Voorzitter van den Raad van Ministers den 2 Augustus jl. ingezonden op het Voorloopig Verslag omtrent dat wetsontwerp, alsmede van de Nota van Wijzigingen en verdere stukken, bij die Memorie gevoegd;

En in aanmerking nemende, dat door de wijzigingen in het genoemde wetsontwerp gebragt, wel aan bedenkingen van gewigtigen aard tegen het oorspronkelijk voorstel gevolg gegeven, maar toch het beginsel van dat voorstel onveranderd gebleven is; dat die wijzigingen, in verband met de beschouwingen, waartoe zij betrekking hebben, reeds in de afdeelingen overwogen zijn; en dat de Memorie van Beantwoording voor zoover zij de in het Voorloopig verslag behandelde onderwerpen aanroert, geene nieuwe gezigtspunten opent of redeneringen behelst, die eene nadere opzettelijke overweging in de afdeelingen noodzakelijk maken.

Is eenparig tot het besluit gekomen, dat te dezer zake geen nieuwe overweging in de afdeelingen der Kamer gevorderd wordt.

De Commissie van Rapporteurs heeft voorts, ook met het oog op het in den laatsten tijd meermalen zonder tegenspraak gegeven voorbeeld, gemeend, zich bij dit eindverslag van het uitbrengen van een eigen oordeel over de punten, bij de gewisselde stukken over het genoemde wetsontwerp behandeld, te moeten onthouden.

Aldus vastgesteld den 3 Augustus 1853.

GROEN VAN PRINSTERER.
WESTERHOFF.
WINTGENS.
SLOET TOT OLDHUIS.
DE BRAUW.

Het gewijzigd wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, zoo als het door de Regering nu aan de Tweede Kamer onderworpen is, luidt aldus:

Wij Willem III enz.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is eenige wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van onderscheidene voorschriften van het VI Hoofdstuk der Grondwet en ter vervanging van op dit onderwerp bestaande verordeningen, opdat wij gelijke bescherming aan alle kerkgenootschappen in het Rijk kunnen verleenen, en waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Alle kerkgenootschappen hebben volkomen vrijheid alles, wat hunne godsdienst en de uitoefening daarvan in hunnen eigen boezem betreft, te regelen.

De bepalingen daartoe vastgesteld worden, voor zooveel zij niet reeds aan ons bekend zijn gemaakt, binnen eene maand na de afkondiging dezer wet, door de bestuurders of hoofden der kerkgenootschappen aan Ons medegedeeld. Nieuw te maken bepalingen worden mede vóór of bij het in werking brengen daarvan, op gelijke wijze ter Onzer kennis gebragt.

Voor zooveel er zich onder de bepalingen bij dit artikel bedoeld eenige bevindt, welke de medewerking van het Staatsgezag vereischt, wordt die medewerking niet verleend, tenzij de bepaling vooraf door Ons is goedgekeurd.

Art. 2. Vreemdelingen worden tot het bedienen van de openbare godsdienst niet toegelaten, dan na daartoe Onze toestemming te hebben verkregen.

Art. 3. De titulaturen in de kerkgenootschappen aan de bedienaren der openbare godsdienst toegekend, geven noch ten opzigte van het wereldlijk gezag noch ten opzigte van andere kerkgenootschappen, eenige aanspraak, rang of voorregt.

In de aanraking met het wereldlijk gezag worden die titulaturen alleen gebezigd na vermelding van den geslachtsnaam der titularissen.

Art. 4. De ter aanwijzing van kerkelijk gebied door kerkgenootschappen gebezigde namen van provinciën of gemeenten worden slechts als van kerkelijken aard beschouwd en hebben geen verder gevolg.

Art. 5. Synodale vergaderingen en hoofden, die kerkgenootschappen vertegenwoordigen of besturen, behoeven Onze goedkeuring op de plaats van vestiging.

Voor zooveel deze goedkeuring bij de afkondiging dezer wet nog niet is verleend, wordt, na met hen gehouden overleg, door Ons, den Raad van State gehoord, over de geschiktheid der aangewezene vestigingsplaats uitspraak gedaan.

Alleen in het belang der openbare orde en rust en bij een met redenen omkleed en openbaar gemaakt besluit kan eene aangewezene vestigingsplaats als zoodanig door Ons ongeschikt worden verklaard.

Art. 6. De bedienaren der openbare godsdienst dragen het gewaad voor kerkelijke plegtigheden of bij de uitoefening van de openbare godsdienst in hun kerkgenootschap gebruikelijk, niet dan binnen gebouwen en besloten plaatsen, of daar waar de openbare godsdienstoefening, naar het 2de lid van art. 167 der Grondwet, is toegelaten.

Art. 7. Elke oprigting of inrigting van een gebouw tot uitoefening van de openbare godsdienst, binnen den afstand van twee honderd ellen van eene bestaande kerk, vereischt in het belang der openbare orde een onderzoek omtrent de plaats van vestiging.

Vóór dat de oprigting of inrigting wordt toegelaten, wordt daaromtrent door het gemeentebestuur beslist. Deze beslissing is vatbaar voor een beroep op Gedeputeerde Staten en bij bezwaar ook tegen de beslissing van deze, wordt hunne uitspraak aan Onze eindbeslissing onderworpen. Het besluit door Ons te nemen, na den Raad van State te hebben gehoord, wordt met redenen omkleed en openbaar gemaakt.

Wanneer de oprigting of inrigting zonder verlof heeft plaats gehad, wordt het gebouw gesloten.

Art. 8. Het klokkengelui tot viering van kerkelijke plegtigheden of om de ingezetenen tot godsdienstoefening op te roepen, wordt in gemeenten, waar kerken van meer dan één kerkgenootschap zijn, niet toegelaten, dan met toestemming van onzen Commissaris in de provincie.

Klokkengelui tot andere einden heeft geene plaats dan met vergunning der plaatselijke politie.

Art. 9. Hij, die aan deze wet niet voldoet, hare voorschriften overtreedt, of elders dan art. 167 der Grondwet toelaat, de openbare godsdienst uitoefent, wordt verklaard „in strijd met de wet te hebben gehandeld" en veroordeeld in de kosten.

Art. 10. De officieren van justitie bij de arrondissements-regtbanken eischen, overeenkomstig met de bepalingen van art. 854 van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, voor de regtbank ter burgerlijke teregtzitting, de toepassing van het voorgaand artikel.

Geene vervolging kan door hen worden ingesteld dan op magtiging van den procureur-generaal onder wiens bevelen zij staan.

Art. 11. Van het vonnis wordt appel, van het arrest [illegible] toegelaten.

Art. 12. De behandeling der zaak heeft in eersten aanleg en hooger beroep plaats met geslotene deuren, indien de regter dit raadzaam oordeelt of de beklaagde het verlangt, de gedaagde kan zich door een raadsman doen bijstaan.

Art. 13. De bedienaar der openbare godsdienst, die na eene eerste veroordeeling andermaal wordt verklaard in strijd met de wet te hebben gehandeld, wordt bij hetzelfde vonnis ontzet van de regten opgenoemd in art. 42 van het Strafwetboek voor den tijd van drie tot tien jaren;

Bij derde of latere veroordeeling wordt de overtreder daaren-

boven tot gevangenisstraf van minstens zes maanden en hoogstens twee jaren veroordeeld.

Art. 14. De regtsgedingen krachtens het voorgaand artikel ter zake van herhaalde overtreding gevoerd, worden, behoudens het bepaalde in art. 12, op de gewone wijze voor den gewonen strafregter behandeld.

Art. 15. Bij het in werking komen dezer wet zijn, behoudens de bepalingen der wetten en reglementen bedoeld in art. 167 der Grondwet, afgeschaft de wet van 18 Germinal jaar X en alle andere met de tegenwoordige wet strijdige bepalingen.

Lasten en bevelen enz.

's Gravenhage, 4 Augustus.

Bij Zr. Ms. besluit van 23 Julij jl. zijn Mr. M. I. L. J. H. A. Heldewier en Mr. L. A. H. baron van Ittersum aangesteld tot attaché bij het Nederlandsche corps diplomatique, ten gevolge van het in de vorige maand aan het dep. van Buitenlandsche Zaken afgelegd examen voor de commissie, tot dat einde door den Koning benoemd.

Heden middag, zal er ten Hove een groot diner plaats hebben, dat zal worden bijgewoond door HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik, waarop HH. Exc. de buitenlandsche ministers, benevens de groot-officierens van 's Konings huis genoodigd zijn.

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn ter vergadering opgeroepen tegen Dingsdag den 23sten Augustus aanstaande. (*Reeds gister avond door ons medegedeeld.*)

Heden heeft het regement Dragonders, alhier in garnizoen, in de vlakte van Waalsdorp, in tegenwoordigheid van den graaf *du Monceau*, bevelhebber van de brigade kavallerie, en buitengewoon adjudant van Z. M. den Koning, verschillende groote manoeuvres uitgevoerd, welke allen met de meeste juistheid door hen zijn verrigt, en die bewijzen leverden van de geoefendheid der manschappen.

Wij vernemen, dat voor de betrekking van Kantonregter te Leyden bijzonder in aanmerking komen: Mr. H. Gevers, sedert 20 jaren griffier, Mr. H. C. Huijser, sedert 4 jaren tweede plaatsvervanger van den kantonregter aldaar en Mr. C. J. Nieuwenhuis, kantonregter te Woerden.

De schroef-stoomboot *de Volharding* bestemd voor de dagelijksche dienst tusschen *Leijden* en *Amsterdam*, vice versa, en hoofdzakelijk in het belang der tusschenliggende gemeenten, zal weldra de dienst aanvangen, nadat eene onbeduidende herstelling aan de schroef is verrigt. Zij zal dagelijks 's morgens ten *zes* ure (uitgezonderd 's Maandags ten *vier* ure) van Leijden vertrekken en te *half vijf* ure van de Beerebijt te Amsterdam de terugreis aannemen.

Men schrijft ons uit Breda: Bij eene herstemming voor het lidmaatschap van den gemeenteraad alhier, tusschen de heeren F. A. P. van Reuth en Mr. P. J. J. Hollingarus Pijpers zijn van de 7 à 800 aanwezige kiezers slechts ingekomen 277 briefjes, waaronder 5 in blanco, rest 272. Hiervan zijn uitgebragt op den heer van Reuth 184 stemmen, die alzoo tot lid van den gemeenteraad is gekozen. Deze keuze brengt ons onwillekeurig de socialistische woelingen van 1848 in het geheugen terug.

Het is ons geen klein genoegen te kunnen berigten, dat in het militaire kamp, eerlang te Zeijst op te rigten, op 13 Augustus aanst., eene cantine zal worden geopend waar *geen sterken drank* te bekomen zal zijn. Zij zal geplaatst zijn in het centrum, achter het 4e bataljon; dat voorts, bij afwijking van den gewonen regel, van rijkswege aan de manschappen geen jenever zal worden geschonken en dat aan alle cantines en marketentsters op straffe verboden is, aan de manschappen eenigen sterken drank te schenken vóór elf ure des voormiddags. (*Volksvriend.*)

Te Amsterdam werd op gisteren de 18de Algemeene Kerkelijke Vergadering der Herstelde Evangelisch Luthersche Kerk in het Koningrijk der Nederlanden door den daartoe door Z. M. benoemden voorzitter geopend. Tegenwoordig waren de WEw. Heeren T. C. C. Everts, pred. te Enkhuizen, voorzitter; G. W. Stemler, pred. te Amsterdam, onder-voorzitter, H. Kerkhof, pred. te Amsterdam, Secretaris; J. F. Broms, lid van den gemeenteraad van Amsterdam; J. M. Uhlenbroek, G. H. Reuver jr, H. Gullen, S. A. Knebel, G. W. Deelman, afgevaardigden van Amsterdam. F. Braakman, pred. en G. H. Busse, diaken, van Gorinchem; P. J. Helwig, pred. van Zwolle; J. H. Sonstral, pred. van den Helder en P. Groote, pred. van Hoorn.

Uit den staat, aanwijzende het aantal reizigers, benevens de opbrengsten gedurende de maand Julij 1853 blijkt, dat in dit tijdperk 110.635 personen langs den *Hollandschen-IJzeren Spoorweg* zijn gereisd en dat de opbrengst heeft bedragen van de reizigers *f* 106.813.15 en van de goederen *f* 13.968.22½; totaal *f* 120.781.37½.

Gedurende datzelfde tijdperk zijn langs den *Rijn-Spoorweg* gereisd 58.159 personen; de opbrengst van de reizigers bedroeg *f* 79.011 en die van de goederen *f* 12.655.16; totaal *f* 91.666.16.

De *Morgenster* zegt, dat volgens officiële berigten, in 1852 hier te lande 77 personen uit de hervormde tot de Roomsch-Catholieke kerk overgegaan zijn, immers voor zoo verre dat getal is bekend geworden; en dat daarentegen 389 personen uit de Roomsch-Katholieke tot de Hervormde kerk zijn overgegaan.

De hoop op de daarstelling van het kanaal van Coevorden naar de Eems, die door het verleende uitstel van twee maanden, ter zake van het storten van borgtogt eenigzins verminderd was, is thans weder verlevendigd door de komst van den heer Graswinkel met vijf Engelsche heeren, die ll. Zaturdag het terrein in oogenschouw namen; twee hunner vertrokken des nachts naar de Hanoversche grenzen, en de overigen naar Zwolle.

De autoriteiten van Bahia hebben de Nederl. schoener *Gouverneur van der Eb*, terwijl het met volle lading tot vertrek gereed lag, opgehouden en gerequireerd tot het overvoeren van ballingen, ten gevolge van welk oponthoud de equipage door de geele koorts werd aangetast, die een groot gedeelte der bemanning wegraapte.

Het *Handelsblad* meldt thans, dat op de reclame van den bevelhebber van genoemd schip, Z. M. fregat de *Prins van Oranje* bevel heeft ontvangen, om zich onmiddellijk naar Bahia te begeven.

In de vorige week is op 's Rijks werf te Vlissingen de kiel aangelegd van Z. M. schroefstoomkorvet *Borneo*.

Gisteren werd van de werf de witte Olijfant, van de scheepsbouwmeesters Jers. Meijjers en Zoonen, te Amsterdam, te water gelaten het barkschip *Henricus Gerardus*, groot 200 lasten zullende gevoerd worden door kapt. H. Prins en onmiddellijk daarna werd de kiel opgehaald van een barkschip, *Theodora Mechtelda* genaamd, groot 250 lasten, voor rekening van de wed. B. W. van Starckenborg van Straten, te Amsterdam. Beide schepen zijn voor de groote vaart bestemd.

De verkiezingen van 19 Julij jl. hebben, in de provincie Limburg, tot een alleraardigste gebeurtenis aanleiding gegeven, welke behoort vermeld te worden.

Deze gemeente bevat slechts 30 kiezers, waarvan 29 onmiddellijk na de opening van het stembureau kwamen stemmen. De burgemeester en de beide stemopnemers waren dus in de onaangename verpligting, om daar te blijven zitten van 9 uren des ochtends tot 5 uren des namiddags, en zulks alleen ten believe van den eenigen ontbrekenden kiezer.

Weldra overviel hun de slaap en zij sliepen spoedig zóó vast, dat zij den tragen kiezer niet hoorden komen. Deze, die zijne overheid in eene zoete rust zag gedompeld, trok zijne klompen uit, om hen niet wakker te maken, en wierp zijn stembriefje in de eerste bus, die voor de hand stond. Toen een der drie leden van het bureau, tusschen vier en vijf uren, droomde dat zijn huis in brand stond en derhalve verschrikt wakker werd, haastte hij zich, zijne ambtgenooten te wekken. Toen allen ontwaakt waren, besloot men den veldwachter naar den tragen kiezer te zenden met de uitnoodiging, om toch zijn burgerpligt te komen vervullen. Zoo gezegd, zoo gedaan. De veldwachter vond den kiezer op het land en kwam met het antwoord terug, dat hij, terwijl de heeren geslapen hadden, gestemd had. De zitting werd dus opgeheven, en de opening van de stembus tot den volgenden dag, ingevolge de voorschriften der kieswet, uitgesteld.

Maar de verwondering der stemopnemers was groot, toen zij, ondanks het berigt van den kiezer, slechts 29 stembriefjes in de bus vonden. Zij deden hem roepen en ontvingen hetzelfde antwoord. Eindelijk viel het een der stemopnemers in, hem te vragen, waarin hij dan zijn stembriefje had geworpen? Hij wees.... *op de brievenbus.* Toen was alles opgehelderd; men opende de brievenbus en vond er het stembriefje, waarna de eenvoudige landman met een vriendschappelijk hoofdknikje werd heengezonden. (*J. du Limbourg.*)

Tot Stadsdoctor te Thiel is benoemd de heer J. Brune, Med. Dr. aldaar.

Ter vervulling van de vacante betrekking van kantonregter te Z. Bommel, is door de arrondissements-regtsbank te Thiel opgemaakt de navolgende voordragt, als: 1° Mr. J. G. Thooft te Z. Bommel, 2° Mr. J. M. Smits te Nijmegen en 3° Mr. L. E. Lenting te Zutphen.

Uit Gouda wordt geschreven dat de werkzaamheden aan den Rijnspoorweg, die over de geheele lengte zijn aangevangen, met kracht voortgezet worden, zoodanig dat nog voor het einde dezer maand, de aardebaan van Utrecht tot Gouda geheel voltooid zal zijn.

H. M. de Koningin is jl. Zaturdag te Bern aangekomen, en van daar naar Interlaken vertrokken, om er eenige dagen te vertoeven.

Advertentiën.

Onderwijs.

Tegen September a. s. zal met autorisatie van het E. A. Bestuur van *Breda* en met goedkeuring van HH. Curatoren der Latijnsche Scholen te dezer stede, onder directie van den Ondergeteekende en medewerking van den WelE. Z. G. Heer Dr. Ths. Verwayen, Rector aldaar en Districts-Schoolopziener, voornoemde inrigting eene uitbreiding erlangen.

Men is namelijk voornemens, ondersteund door in de verschillende vakken zeer ervarene mannen, bij de klassieke studie, een zooveel mogelijk *in alle opzigten voldoend onderwijs* te geven, ook in de moderne talen, Aardrijkskunde, Geschiedenis, Wiskunde en verder alles wat gevorderd wordt om jonge lieden niet enkel op te leiden tot de *Hoogescholen*, maar ook tot de *Koninklijke Academie voor Zee- en Landmagt te Breda* en die te *Delft*, in de hoop, dat, gelijk het onderwijs in de klassieke talen aan deze scholen zoo gunstig algemeen bekend is, ook deze uitbreiding met het vertrouwen van ouders of voogden zal worden vereerd.

Ter meerdere inlichting gelieve men zich *franco* te vervoegen tot bovengenoemden Heer Dr. Verwayen, tot den Heer C. Wenning, voormalig stads-kostschoolhouder alhier en tot den ondergeteekende

***Breda*, *Aug.* 1853.** **Dr. H. J. AERNOUT,**

***Conrector der Lat. Scholen en Directeur van gezegde uitbreiding*,**

die tevens vraagt tegen Sept. a. s. een Onderwijzer van rang, in staat om grondig onderwijs te geven in de Wiskunde, het Fransch, Nederduitsch en Aardrijkskunde. Brieven *franco* vóór 15 Augustus, doch liefst vervoege men zich in persoon. (34)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 4 Augustus 1853.

Nederland.	Pct.	
Ned.W.Schuld.	2½	63½ $\frac{3}{16}$ $\frac{11}{16}$
Dito Certificat..	3	
Dito dito	4	[illegible]
O. I. Leening.	4	95⅞
Amort. Syndic.	3½	
Hand.-Maats. .	4½	126¼
Belgie.		
Certificaten. . .	2½	
Dº *Rothschild*.	2½	52¾
Frankrijk.		
Obligatien. . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	22⅞ $3\frac{1}{16}$ 23
Dito Buitenl. .	3	48
Dº Binnenl. c/m.	3	43
Bew. Sp. Com.		$6\frac{5}{16}$ $\frac{7}{16}$
Amort. Schuld.		5¼
Portugal.		
Londen	5	
Dito dito . . .	4	38¾ $9\frac{1}{16}$ 39

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	108¾
Dito 1828/1829	5	107⅞
Certif. [illegible]	5	
Dito Dito	4½	
Dito *Hope* . . .	4	
Dito *Stieglitz*. .	4	93
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito.. .	6	
Polen.		
Obligatiën . . .	4	86¾
Oostenrijk.		
Metalliek . . .	5	81⅞ 82
Dito bet. Amst.	5	94¼
Dito letter B . .	5	94¼
Dito 1847 . . .	2½	42¼ ⅜
Dito 1851/1852	2½	$42\frac{3}{16}$ $\frac{5}{16}$

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 98½; Mexic., te Londen, 3 pct. 25⅝ $\frac{11}{16}$; Dito Onb. $25\frac{7}{16}$, $\frac{9}{16}$, ½; Dito Uitgesteld; 9⅛, ⅜; Braz. 4½, 97¼; Portugal. 3 pct. 38¾, $39\frac{1}{16}$. $38\frac{15}{16}$.

De markt leverde heden weinig belangrijks op, daar handel en variatie in de meeste fondsen onbeduidend waren, alleenlijk bleven Holl., Spaansche en Oostenrijksche iets vaster met eenige kooplust.

FRANKFORT, Woensdag 3 Augustus. 5 pct. Metal. 85⅞; W. Bank-aktien 1535 ex-stortingen; W. Loten fl. 250, 123; 1 pct. Spanje 23⅛; 3 pct. dito 43; wissel op Ween. 109½.

De Oostenrijksche fondsen verschilden nagenoeg niet met gisteren; Spaansche waren flaauwer; wissel op Weenen aangeboden.

LONDEN, Woensdag 3 Augustus. Mexico 25¾ à 26 Port. 4 pct. 42⅝; dito nieuwe 40; Ecuador 5⅛; Spanje 3 pct. buit. 47; dito 1 pct. 22¾; dito Certific 6¼; dito Passive 5⅛; Integralen 2½ pct. 64⅜; dito 4 pct. 97⅜; Sard. 94½; Rusland 4½ pct. 100⅝; dito 5 pct. 117½.

De verklaringen van lord Clarendon en lord John Russell in het parlement worden als ongunstig beschouwd.

PARIJS, Woensdag 3 Augustus. Fr. 4½ pct. tijd 102.80; Dito 3 pct. op t. 77.75; Spanje binn. 3 pct. 42⅜; dito 1 pct. 22¾; Piemont 96.80;; N. Metall. 96.

WEENEN, Woensdag 3 Augustus. Metall. nieuwe 5 pct. 94⅛; dito La B. 108½; Bankact. 1401; Zilver 9½; Londen 10.41; Parijs 128½.

Heden is bekend geworden de staat der finantien van het Keizerrijk over het afgeloopen jaar 1852. Daaruit blijkt, dat de ontvangsten hebben bedragen fl 224,806,268 en de uitgaven fl 274,586,121, leverende het deficit, vergeleken met dat van 1851 eene vermindering op van fl 8,776,298.

Bij JOH. NOMAN EN ZOON, te 's Gravenhage.